

Vi opsøger gerne vore hengangne pårørendes og venners hvilested, og vi vil også gerne se disse i værdig stand. I maj-juni måned, når vi vil pryde graven med blomster for sommeren, og om efteråret i allehelgenstid, når vi vil smykke dem for vinteren, er vore kirkegårde særligt livligt besøgte.

Gravkorset, monumentet, gravstenen eller navnepladen på graven er for efterverdenen bestående mindesmærker. Det er vigtigt, at dette får en enkelt og værdig udformning samt, at dets tekst har noget at sige kommende generationer.

Materialet kan variere meget. Da man gennem imprægnering nu kan bevare træ, er trækors og andre former for træmindesmærker både smukt og holdbart. Det ville være ønskværdigt om også smede- og støbejernsmindesmærker atter kunne komme til anvendelse. De mere traditionelle monumenter er sædvanligt af granit, men man bemærker dog, at hvor man er særlig nøjeregnende med at få et smukt materiale, vælges kalksten, til trods for at gravmindeindustrien foreholder, at kalksten ikke er så holdbar som granit, så ser vi alligevel, at de ældste og smukkeste monumenter er af kalksten. Også af sandsten og skifer kan gøres smukke monumenter.

Ved betragtning af gravstenenes udførelse finder man, hvor vigtigt det er, at man ikke fristes til at anvende polerede overflader. Stenens egenart fremtræder bedre på den matslebne eller huggede overflade. Dette gælder i særlig høj grad teksten. Den ophøjede blankpolerede tekst ser klar ud, medens stenen er ny, men allerede hvis den bliver våd, er det svært at læse teksten og ligeså, når den med alderen mørkner. Desuden er den slags tekst dyrest at udføre og kræver større plads pr. bogstav.

Den smukkeste tekst er den graverede og sortmalede eller på mørk sten forgyldte. Meget smuk er også den dybtgraverede tekst, som gøres hele 5 mm dyb, hvorfor den får en så markeret skyggevirkning, at den let kan læses uden maling. Teksten udgør en vigtig del af monumentets kunstneriske udsmykning. Det er endnu vigtigere, at tekstens indhold også har noget at sige efterlevende slægtled.

En fuldstændig tekst bør omfatte den afdødes kaldenavn og efternavn, erhverv, fødested og fød-

selsdata. Ganske vist kan dødsrunen anses for fuldstændig, hvis den angiver kaldenavn og efternavn samt fødsels- og dødsdata. Derimod kun at markere efternavn og ordet „familiegravsted“ siger alt for lidt og kan i mange tilfælde ikke vejlede senere generationers søgning efter slægtsgraven.

Den kønne skik bagefter på gravmindet at riste mindeord fra biblen eller salmebogen bør ikke forlades. Der bør helst kun markeres en linie af et bibel- eller salmeord. Det siger den besøgende mere end blot en henvisning er markeret.

Hvis gravmindet selv ikke har korsets form er det værdifuldt om korset – det kristne sejrstejn – eller et andet kristent symbol ristes på monumentet.

Gravstedets øvrige prydelser bliver smukkeste med græsdække og lav blomsterplantning ved mindesmærket. På begge sider af samme kan dog plantes noget højere blomster. Man får dog roligst og smukkeste farvevirkning, hvis man planter kun een slags blomster på graven.

Når man siden vil smykke graven til vinter, bør dette ske med levende materiale. Eksempelvis en krans af fyr, gran eller hvidmos måske pyntet med et par kogler eller nogle gæslingepil. Kunstige blomster af plastic i grølle farver ser anstødeligt ud i vinternaturen. Desuden giver det let indtryk af, at man med kunstgjort materiale på en så billig måde som muligt vil komme uden om ansvaret for at se til de pårørendes hvilested.

Al vor omsorg for de bortgangnes minde bør med en værdig udformning berede os og vore efterkommere anledning til alvorlig meditation over „hvor få vore dage er, så vi må modtage vise hjerter“. Dettets alvorlige, men gennem vegetationens bløde, grønne dog levende præg, må tale sit tydelige sprog til os, men ikke kun om døden, men om kristentro – om virkeligheden sådan som den er – om vort behov for Kristi forsoningsværk – om syndernes forladelse, de dødes opstandelse og et evigt liv.